

Landelijk Expertisecentrum Dieren mishandeling

Geef de dierenarts een handvat

Je staat in de praktijk en krijgt een dier onder ogen met een fractuur. Op de een of andere manier zet het beeld van de fractuur je aan het denken. “Is dit inderdaad ongelukkig toeval of zit hier meer achter?” Het verhaal van de eigenaar is ook niet geheel duidelijk. Wat doe je dan?

TEKST **SYL HEUNKS, FACULTEIT DIERGENEESKUNDE** FOTO **COLIJN VAN NOORT**

“Ik zie veel dierenartsen met dit soort vragen worstelen”, zegt Nienke Endenburg, gz-psychooloog en coördinator van het pas opgestarte Landelijk Expertisecentrum Dieren mishandeling (LED). “Dit soort situaties zijn ontzettend lastig. Het is namelijk nogal wat om het gesprek met de eigenaar aan te gaan en je vermoedens te uiten, het zijn ten slotte vermoedens.” Daarom is op initiatief van de faculteit Diergeneeskunde, het Nederlands Forensisch Instituut en Bureau Beke het Landelijk Expertisecentrum Dieren mishandeling opgezet.

HANDVAT VOOR DIERENARTSEN

“Het LED is in eerste instantie opgezet om dierenartsen te helpen met de vraag: Is dit inderdaad een ongeluk of is hier meer aan de hand”, legt Nienke uit. “In Nederland zijn er signalen dat er een relatie bestaat tussen dieren mishandeling en huiselijk geweld. Amerikaans en Engels onderzoek toont dit verband ook daadwerkelijk aan.” Vroegtijdig signaleren van dieren mishandeling kan mogelijk erger voorkomen. “Een relatief nieuwe en moeilijke, maar zeer belangrijke rol is hier

weggelegd voor de dierenarts”, aldus Nienke. “Dierenartsen kunnen het eerste signaal van dieren mishandeling oppikken en eventueel melden bij 144. Het LED helpt hierbij. Daarna houdt de rol van de dierenarts op. De politie kijkt vervolgens via 144 verder wat er zich achter de deur afspeelt.”

WERKWIJZE

Het LED combineert kennis van gespecialiseerde dierenartsen en forensisch-medisch experts. Via een beveiligde website kunnen dierenartsen bij een vermoeden van dieren mishandeling, anoniem gegevens uploaden. Na het aanleveren van de foto's en het ingevulde formulier analyseert een team van experts op het gebied van dieren mishandeling nauwkeurig elk detail. De specialisten van het LED kunnen deze gegevens duiden om dieren mishandeling te onderscheiden van (zeldzame) aandoeningen, ongelukken en gevolgen van gedrag door het dier zelf of andere dieren. De gecombineerde beoordeling van dit expertpanel zorgt voor diagnostiek die voldoet aan de hoogste eisen en voorkomt dat vermoedens verkeerd geïdentificeerd worden. Binnen 48 uur (twee werkdagen)

Ko Schoenmakers is een van de dierenartsen die meewerkt de werkwijze van het LED te optimaliseren.

ontvangt de melder een e-mail met daarin de bevindingen en de conclusies van het onderzoek. Het expertpanel doet uitspraak over of er (waarschijnlijk) wél of geen sprake is van dierenmishandeling. Als er sprake is van dierenmishandeling is het de bedoeling dat de dierenarts hier melding van maakt via 144. Doordat het LED er ook bij betrokken is, kan het hele dossier met vragenlijst, (röntgen)foto's en de brief van het expertpanel bij 144 worden aangeleverd.

ONDERBUIKGEVOEL

Het LED opereert nog in een pilotfase. Een groep van dertig dierenartsen werkt samen met het LED om de werkwijze te testen en te verfijnen. Dierenarts Ko Schoenmakers is er een van: "Ik heb een paar keer per jaar bij het verhaal van de eigenaar en de diagnostiek die ik bij het betreffende dier doe, wel een bepaald onderbuikgevoel. Er klopt iets niet. Maar tot nu toe had ik nog niet een concreet handvat om dat gevoel te duiden. Dat heb ik met het LED wel. Ik vind het mijn maatschappelijke rol om mishandeling te signaleren en er wat aan te (laten) doen. Het is alleen niet aan mij om te bewijzen wie het gedaan heeft. Vaak is het namelijk niet de mishandelaar die bij mij op het spreekuur komt. Het is wel de rol van de politie om meer onderzoek te doen. Vervolgens doet de rechter eventueel uitspraak wie de schuldige is. Met mijn melding bij het LED heb ik voldoende handvatten om er verder wat mee te doen of de politie aan het werk te zetten."

FORENSISCHE MEERWAARDE

De meerwaarde van het LED ligt in de samenwerking tussen de dierenartsen in de praktijk en de gecombineerde diergeneeskundige-forensische aanpak. "De samenwerking tussen de diergeneeskundige en de forensische kijk maakt dat de dierenarts in de praktijk nu echt een handvat heeft om gefundeerd een melding te doen", stelt Huub Nijs, forensisch arts (aandachtsgebied kinderen) bij het NFI. "De klinische specialisten en de specialisten bij pathologie en radiologie van de faculteit Diergeneeskunde zijn experts in het constateren wat afwijkend is. Zij zijn immers opgeleid om dieren beter te maken en weten dus alles van 'ziek' versus 'gezond'. De vraag die wij forensisch experts stellen en kunnen beantwoorden, is hoe het afwijkende beeld is ontstaan. Is dit door menselijk toedoen, of door toedoen van een ander dier of het dier zelf? Dat vraagt een andere kijk. Daarnaast is de verslaglegging hiervan essentieel om er eventueel een zaak van te maken. De leden van het expertpanel zijn allen experts in hun vakgebied. De bundeling hiervan en de samenwerking is de kracht van het LED en daardoor kunnen we de dierenarts goed helpen."

Heeft u een vermoeden van dierenmishandeling maar zit u niet in de Special Interest Group (SIG) dierenartsen? Geen probleem, stuur u een e-mail naar n.endenburg@uu.nl dan krijgt u toegang tot de website en kunt u een melding doen.